

Activitat econòmica

Els comptes anuals s'han elaborat d'acord amb les normes establertes en la resolució de la Generalitat de Catalunya de 3 de maig de 1999, per la qual s'aprova el Pla especial de comptabilitat pública per a les universitats públiques catalanes i la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a 2005, Llei 11/2004, de 27 de desembre, amb l'objecte de mostrar la imatge fidel de la situació econòmicopatrimonial de la Universitat de Barcelona.

A la memòria s'amplien i expliquen els aspectes més significatius de la gestió econòmica de l'exercici i de la informació recollida en els comptes anuals. S'inclou tota la informació relativa a l'activitat de l'entitat recollida en el seu pressupost i en la gestió del seu patrimoni. Queden fora de l'abast d'aquest informe les operacions, béns, drets i obligacions de les diverses fundacions i empreses participades.

Anàlisi de la situació

De l'anàlisi de la informació recollida en els comptes anuals i en la Memòria de l'exercici 2005 se'n desprenen les conclusions exposades a continuació.

Desequilibri intern pressupostari

L'exercici s'ha tancat amb dèficit, amb un resultat de finançament de l'exercici de 20 milions d'euros i, per tant, els ingressos pressupostaris generats durant l'exercici han estat insuficients per a cobrir les obligacions reconegudes. A més, respecte el resultat d'exercicis anteriors s'han anul·lat drets per valor de 7 milions d'euros i s'han provisionat com dubtós cobrament 18 milions d'euros més, en espera de la negociació amb la Generalitat.

Com ja s'apuntava en la memòria del 2004, la situació d'algunes entitats del Grup, amb necessitats de finançament, han comportat el destí de recursos de la Universitat per a continuar els projectes d'algunes entitats o per a assumir el cost de tancament d'unes altres. De fet, en el 2005 s'ha integrat en la comptabilitat de la Universitat els drets i obligacions de la Fundació UB Virtual que s'ha extingit definitivament.

Els canvis més significatiu dins els indicadors pressupostaris és el de l'índex de solvència i el d'estalvi. La materialització del dèficit històric per la paralització davant la Generalitat del procés de negociació en el 2005, ara reemprès, i el dèficit estructural aflorat el 2005, són les causes del canvi. Enguany l'increment de les despeses de personal, la pèrdua de subvencions extraordinàries per part de la Generalitat i la necessitat de destinar recursos al grup han incidit negativament sobre el resultat.

Un altre índex que ha variat és el de modificació. Després de l'operació de cancel·lació anticipada dels crèdits que va tenir lloc en el 2004, els índexs de modificació del pressupost han tornat als nivells habituals. La Universitat presenta sempre uns elevats índexs de modificació de pressupost conseqüència de la incidència de la recerca i les inversions. Les modificacions dels programes i accions de recerca es deuen a dos motius: un abast temporal superior a l'any que incideix sobre la incorporació de romanents i la no coincidència de les convocatòries i llur resolució amb l'any natural que fan difícil una bona previsió en el moment de l'elaboració del pressupost.

La resta d'indicadors, que no s'han vist afectats per aquesta operació, mantenen índexs similars als dels darrers 5 anys.

El menor grau d'execució del pressupost de despeses respecte al d'ingressos es deu també a les inversions, els projectes de recerca i els ensenyaments no homologats. Els primers per tenir una durada superior a l'exercici i els segons perquè no hi ha una coincidència entre any acadèmic i exercici econòmic. Ara bé, el grau de compliment de pagaments i cobraments no presenta el mateix ritme, això és, junt al dèficit, la causa de les tensions de tresoreria que s'analitzen més endavant.

Per tipus de pressupost, el resultat de les operacions no financeres, amb un saldo negatiu de 2,2 milions d'euros (vegeu quadre resultat pressupostari), ja apunta, sense considerar les afectades, l'existència d'un dèficit estructural. El resultat de les operacions de capital, presenta un saldo positiu de 5,9 milions perquè durant el darrer trimestre del 2005 es van liquidar les convocatòries de projectes de recerca resoltes pel ministeri, les despeses de les quals es faran efectives en exercicis posteriors. El diferencial entre les despeses de recerca i inversions finançades amb romanent i els nous fons no disposats, ha permès durant aquest exercici paliar part de les tensions de tresoreria.

Desquilibri econòmic

Els resultats abans d'amortitzacions posen de manifest un equilibri econòmicopatrimonial. Deixant de banda els resultats extraordinaris, si considerem que les subvencions de capital traspassades a a resultat de l'exercici responen a l'amortització dels béns subvencionats, llavors s'hauria de parlar d'un desequilibri d'aprop dels 8 milions d'euros. (veure quadre 1.2 "Resultat econòmicopatrimonial de l'exercici").

L'augment de les despeses en personal i els serveis exteriors, tal i com ve passant en els darrers exercicis, són els factors que fan difícil la sostenibilitat d'un equilibri econòmic amb el mateix nivell de finançament. La despesa en personal passa de 207 a 219 milions d'euros, un 5,8% més que l'any 2004. Les causes són la materialització dels acords del 22 de desembre del 2002, l'augment retributiu convingut en el conveni del 28 de desembre del 2005, la convocatòria de places docents, noves convocatòries Ramón y Cajal que comporten un cofinançament creixent, el cofinançament del programa Serra

Hunter, els llicaments de trams i triennis d'una població treballadora que envelleix, l'increment del personal dedicat a la recerca. També l'augment anual, inclòs en les pagues extres del personal funcionari docent, del 20% del complement de destí fins assolir el 100% tal i com es dicta en la resolució de 2 gener del 2003 de la Secretaria d'Estat de Pressupostos i Despeses. L'augment de preus i prestacions dels serveis associats a infraestructures, la política de renting d'equipament informàtic i audiovisual són el principal component de l'increment en la partida de serveis exteriors. L'augment de l'activitat de recerca genera un increment en les despeses associades no directament finançades.

L'augment de les despeses corrents no s'ha vist finançat totalment amb l'augment de les transferències corrents. La partida de subvencions corrents que més ha augmentat ha estat la que serveix per finançar les categories especials de personal com ara els Ramon y Cajal i les beques predoctorals. Aquesta partida ha augmentat en prop de 2 milions d'euros. A més, enguany no s'ha rebut la subvenció de 900 mil euros de suport a la recerca i els 3,6 milions d'accions de millora rebudes en el 2004. L'altre gran component dels ingressos generalistes, la matrícula oficial, presenta en el 2005 una lleugera caiguda respecte el 2004.

En referència a les inversions, la Universitat de Barcelona requereix, degut a l'antiguitat d'alguns edificis, força recursos per a adequar les seves instal·lacions i substituir equips i material obsolets. La recerca i algunes de les adequacions d'instal·lacions s'estan finançant amb cofinançaments i amb subvencions reintegrables per a infraestructura científica i la convocatòria a parcs científics atorgades pel Ministeri d'Educació i Ciència. Les inversions en edificis s'han finançat amb les subvencions de capital del PIU 2001-2006 i amb els ingressos del 2005 derivats de l'operació de compravenda del Col·legi Major Sant Jordi.

En un altre sentit, l'amortització i el ritme d'inversions també estan íntimament relacionats en el resultat econòmicopatrimonial. Una anàlisi més acurada de l'immobilitzat material i les amortitzacions corresponents es presenta al quadre 5.1. i al quadre de ratios d'immobilitzat. El percentatge mitjà d'amortització és manté molt semblant al d'anys anterior.

Grau de finançament

El grau de finançament que es deriva de l'actual model és insuficient per les necessitats de la Universitat de Barcelona. El ritme creixent de recursos que s'han de destinar a la recerca per tal de mantenir l'actual nivell de qualitat investigadora, no és paral·lel al creixement dels recursos atorgats per aquest fi per part de les institucions públiques. Polítiques de cofinançament i subvencions reintegrables condicionen el destí de recursos disponibles de la Universitat que, per una altra banda, són també menors. Tampoc es pot oblidar que la matrícula oficial, principal font de recursos propis, és cada cop menor.

A més, l'actual model de finançament per a les universitats adoptat per la Generalitat ha comportat l'eliminació de subvencions específiques destinades a complements retributius del personal com ara concursos i trams de docència. Una universitat antiga i

gran com la de Barcelona és la que més s'ha vist afectada per aquesta mesura. Tampoc la revisió del model, tot i incorporar algunes molt petites millores en incloure algun indicador de recerca, resulta insuficient i no contempla especificitats pròpies de la UB com ara dimensió, heterogeneïtat, serveis d'utilitat pública i capitalitat, etc.

La pèrdua del finançament corrent d'aquestes subvencions queda palesa en l'índex de cobertura de personal. La transferències globals atorgades per la Generalitat no arriben a cobrir la totalitat de les despeses de personal, situant-se enguany en el 91,7%.

Grau de liquiditat i tresoreria

Durant l'exercici s'han produït tensions de tresoreria que han obligat a la Universitat a recórrer a instruments financers a curt termini per fer front a necessitats de tresoreria, el que ha comportat un increment de la càrrega financera pròpia. La forta entrada de fons per a la recerca la darrera setmana de desembre, prop de 6 milions d'euros, va poder permetre tancar l'exercici amb un nivell de tresoreria més alt que l'any 2004. Aquest increment final és el que explica un increment en el coeficient de fons propis. El coeficient mig al llarg de l'exercici es situaria a nivells més baixos propers al 0,06.

El ritme de cobraments és el que condiciona la política de pagaments que ha hagut de seguir la Universitat. Així doncs el període mig de pagament a proveïdors ha empitjorat conseqüència de l'allargament del període de cobrament. La major demora en el cobrament és causa del deteriorament del ritme de pagament de la Generalitat.